

2012-03-23

Dnr 43-2011:1667

Falu kommun
info@falun.se

Rektorn vid Liljansskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Liljansskolan
i Falun

Tillsyn av Liljansskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Falun under hösten 2011 och våren 2012.. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Liljansskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 23 november 2011 och den 24 mars 2012.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att det inte är tryggt och lugnt på skolan och att det pågår bråk och kränkningar mellan elever. Vidare framgår att skolan haft dessa problem i varierande grad i flera års tid. Tillsynen visar även att elever i behov av särskilt stöd inte får stöd i den utsträckning de behöver. Det finns flera elever på skolan i årskurserna 3 – 6 som inte når målen i svenska, engelska och matematik. Lärarna uppger att anpassning av undervisningen efter elevernas behov inte kan ske fullt ut i lågstadiet på grund av ordningsproblem i klasserna.

Lärare uppger att de mår dåligt på grund av problemen med bristande studiero, kränkningar och bråk mellan elever och bristande resurser till särskilt stöd. Under hösten 2011 tillsatte skolans rektor en handlingsplan för årskurserna 1, 2 och 3 som bland annat innebar anställning av tre resurspersoner. Enligt lärarna har åtgärderna inte avhjälpt situationen i tillräcklig utsträckning. Det pedagogiska ledarskapet behöver stärkas på skolan. Rektor uppger att hon inte har tid att vara pedagogisk ledare och skolans specialpedagog får ta ett stort ansvar. Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda för att komma till rätta med värdegrundsarbetet och för att förbättra elevernas måluppfyllelse.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Liljansskolan i Falun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falu kommun att senast den 2012-06-22 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Undervisning och lärande så att

I detta ingår att:

- Se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer)
- Se till att lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 3 § första meningen skollagen)

Trygghet och studiero

Skolmiljön vid skolan präglas inte av trygghet och studiero.

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Trygghet och studiero så att Skriv åtgärdernas inriktning här

I detta ingår att:

- Säkerställa att rektorer och lärare vidtar de omedelbara eller tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende (5 kap. 6 § första stycket skollagen)
- Se till att det vid skolan genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 och 10 §§ skollagen)
- Säkerställa att skolan har en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen)

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Särskilt stöd så att Skriv åtgärdernas inriktning här

I detta ingår att:

- Säkerställa att eleverna får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver (3 kap. 8 § tredje stycket skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar)
- Säkerställa att rektor ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram (3 kap. 9 § skollagen)

Bedömning och betygssättning

De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser inte elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

I de individuella utvecklingsplanerna framgår inte vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Bedömning och betygssättning så att Skriv åtgärdernas inriktning här

I detta ingår att:

- Se till att de skriftliga omdömena avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen)
- Säkerställa att det framgår av de individuella utvecklingsplanerna vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen)

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektor tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar för att utbildningen utvecklas.

Rektor tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen så att Skriv åtgärdernas inriktning här

I detta ingår att:

Säkerställa att rektorn ser till att det dagliga arbetet är inriktat mot elevernas utveckling och lärande och mot att de nationella målen uppfylls (4 kap. 5 § skollagen Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar)

Säkerställa att rektorn har god kunskap om det inre arbetet i skolan och verkar särskilt för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen (2 kap. 9 § första stycket, 4 kap. 4, 5 § skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar)

Säkerställa att rektorn ser till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella styrdokumenterna (4 kap. 5 § skollagen)

Säkerställa att rektorn ser till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen (Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar)

Säkerställa att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen)

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

I skollagen och läroplanen anges att lärarna ska anpassa undervisningen efter elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt att elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Vid intervjuer med rektor, lärare och elever framkommer att skolan inte individanpassar undervisningen fullt ut i lågstadiet. Enligt rektor och lärare har det inte varit möjligt att ge eleverna anpassad undervisning på grund av ordningsproblem i klasserna. Ordningsproblemen leder till tidsbrist för lärarna och för att få lugn i klasserna får eleverna till stor del arbeta med samma läromedel och i samma takt.

Utredningen visar att skolan inte anpassar undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar samt att elever som lätt når kunskapskraven inte får ledning och stimulans att nå längre i sin kunskapsutveckling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 4 § skollagen, 3 kap. 3 § andra meningen skollagen Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolmiljön vid skolan präglas inte av trygghet och studiero.

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

I skollagen anges att utbildningen ska utformas så att skolmiljön präglas av trygghet och studiero. Vidare anges att rektorer och lärare ska vidta de omedelbara eller tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande beteende.

Vid intervju med eleverna framkommer att några elever i en klass bråkar med varandra i klassrummet varje dag. Enligt de intervjuade eleverna lyssnar dessa elever inte på läraren och läraren får ibland hämta rektorn. Eleverna berättar att det också ofta är bråk och slagsmål på skolgården. Slagsmålen sker bakom skolan och personalen som är rastvakter går inte dit enligt eleverna. Eleverna menar att lärarna inte alltid tar bråken eller elevernas uppgifter om slagsmål och kränkningar på allvar. Eleverna uppger vidare att ingenting händer när elever inte följer ordningsreglerna. Lärarna ringer till exempel inte hem till föräldrarna. Eleverna upplever, tvärt emot uppgifter från rektorn och lärarna att klimatet på skolan blivit sämre än föregående termin.

Även lärarna anger under intervjun att det är stökigt under lektionerna i årskurs 1 – 3. Bristen på studiero är störst i årskurs 3.

I skollagen anges att skolan ska genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling samt att varje skola ska ha en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Vid intervjuer med lärare framkommer att skolan haft problem med kränkande behandling mellan elever under flera års tid utan att komma till rätta med problemen. De åtgärder som satts in för att få slut på kränkningarna elever emellan har inte resulterat i att kränkningarna upphört, även om det enligt uppgifter från lärarna varit lugnare i perioder. Enligt eleverna förekommer mobbning i hög utsträckning på skolan. Eleverna uppger vidare att det finns lärare som inte agerar vid uppenbara kränkningar. Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling som börjar gälla den 1 december 2011. Planen är under utarbetande och det går inte att utläsa vilka konkreta åtgärder skolan ska vidta för att främja likabehandling, förebygga kränkningar eller åtgärda akuta situationer.

Tillsynen visar att skolmiljön inte präglas av trygghet och studiero och att skolan inte bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

5 kap. 3 § och 6 § första stycket skollagen 6 kap. 6, 7, 8 och 10 §§ skollagen Lgr 11 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande, Lgr 11 2.1 Övergripande mål och riktlinjer, Normer och värden

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

Enligt skollagen ska särskilt stöd ges till elever i den omfattning och på det sätt som utredning visar att de behöver. I skollagen anges vidare att om en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Vid intervjuer med lärare och specialpedagog på skolan framkommer att det finns flera elever på skolan som är i behov av särskilt stöd som inte får det särskilda stöd de behöver. Vidare har inte åtgärdsprogram upprättats för dessa elever. Lärare och specialpedagog uppger att anledningen till detta är att skolans specialpedagogiska resurser varken räcker till elevernas behov av särskilt stöd eller till lärarnas behov av handledning för att möta dessa elever.

Tillsynen visar att särskilt stöd inte ges till eleverna i den omfattning och på det sätt som skolans utredning visar att de behöver. Utredningen visar också att rektorn inte ser till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas när elever inte når kunskapskraven.

Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

3 kap. 8–9 §§ skollagen Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser inte elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

I de individuella utvecklingsplanerna framgår inte vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering:

Av skollagen framgår att läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

De skriftliga omdömen Skolinspektionen tagit del av anger inte elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Vidare är det otydligt vilka insatser skolan ska vidta för att eleven ska nå kunskapskraven. Istället läggs ansvaret i hög grad på hemmet och eleven.

Tillsynen visar att de skriftliga omdömena inte visar elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Utredningen visar också de individuella utvecklingsplanerna inte klart anger vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorn tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar för att utbildningen utvecklas.

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Av skollagen och läroplanen framgår att rektorn ska verka särskilt för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen samt att rektorn ska se till att lärarna får kontinuerlig

pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Vidare anges att rektorn ska ansvara för att det vid skolan bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen samt att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Vid intervju med rektor framkommer att rektorn upplever att tiden inte räcker till för pedagogiskt ledarskap och insyn i det dagliga arbetet på skolan. Istället blir arbetet inriktat på administrativa uppgifter. Rektor uppger att specialpedagogen istället har fått en central pedagogisk roll eftersom hon alltid är på plats på skolan. Lärarna bekräftar i intervjun att rektorn inte har tid att vara pedagogisk ledare för skolan då hon bara finns på plats halva tiden. Då rektorn saknar inblick i det pedagogiska arbete som bedrivs på skolan saknar rektorn kunskap om i vilken utsträckning lärarna arbetar utifrån de nationella styrdokument. Skolans lärare anger att de saknar kontinuerlig pedagogisk ledning.

Vid dokumentstudier och intervju med rektor framkommer att det bedrivs ett arbete som årligen omfattar planering och uppföljning av skolans måluppfyllelse. Däremot saknas systematisk analys som omsätts i åtgärder för att förbättra resultaten på skolan.

Utredningen visar att rektorn inte tar sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och att rektorn inte verkar för att utbildningen utvecklas. Utredningen visar också att rektorn inte ansvarar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten där resultaten omsätts i åtgärder för att uppfylla de nationella målen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

2 kap. 9 § och 4 kap. 4, 5 §§ skollagen Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Bakgrund

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Skolorna i Falun kommun redovisar tre gånger per läsår elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen för årskurserna 3, 4, 5 och 6 till skolförvaltningen. Av Liljansskolans rapport, från juni 2011, framgår att flera elever inte når målen i svenska, engelska och matematik. Enligt uppgifter från skolan inför Skolinspektionens tillsyn 2011 nådde 12 procent av eleverna i årskurs 3 inte målen i svenska år 2010. Samma siffra för ämnet matematik är 16 procent. I årskurs 5 redovisar skolan en måluppfyllelse på 90 procent i ämnena engelska, matematik och svenska. Samma år genomförde årskurs 5 nationella ämnesprov i dessa tre ämnen. På flera delprov är andelen elever som nått kravnivån låg. I matematik når 67 procent målen på delprovet räknemetoder, i engelska når 83 procent av eleverna målen på delprovet lyssna/förstå (skriva) och i ämnet svenska når 71 procent målen på delprovet skrivuppgift, berättande. Eleverna i årskurs 3 genomförde nationella ämnesprov år 2011, men andelen elever är för låg för att redovisas i Skolverkets statistik. År 2010 var andelen elever som nådde kravnivån på det nationella provet i matematik låg. 71 procent av eleverna nådde målen på delproven area och volym och skriftliga räknemetoder. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Resultat av värdegrundsarbetet.

Vid intervjuer med lärare och elever framkommer att skolmiljön inte präglas av trygghet och studiero. I Skolinspektionens Skolenkät är antalet svarande för lågt för att ett procentantal ska redovisas. Det framgår dock av det indexvärde, det gemensamma måttet för ett aktuellt frågeområde, att eleverna inte upplever att de har studiero och att det är stökigt under lektioner och arbetspass. Oron består delvis av att det finns elever som agerar våldsamt mot andra barn. Skolan har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med den otrygghet eleverna upplevt och de kränkningar som förekommit. Eleverna uppger dock att vuxna inte alltid ingriper när något händer. Skolinspektionens enkät bekräftar den bilden, då eleverna i hög utsträckning anger att elever kan vara elaka mot varandra utan att vuxna ingriper.

Skolinspektionen pekar därför i detta beslut på att skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra skolans värdegrundsresultat.

Beskrivning av Liljansskolan

Liljansskolan har vid tiden för tillsynen 77 elever varav 8 går i förskoleklass och övriga elever går i årskurserna 1 till 6. Årskurserna 4 och 5 utgörs av en åldersblandad klass medan övriga årskurser utgörs av åldershomogena klasser. Sko-

lan har tre arbetslag. Ett arbetslag består av pedagoger som arbetar i förskoleklassen och årskurserna 1 – 3, ett lag består av pedagogerna som arbetar i årskurserna 4 – 6 och ett arbetslag utgörs av personalen på skolans fritidshem. Skolans rektor, vid tiden för tillsynen, är även rektor i en annan skola, Björkhagsskolan, och delar tiden mellan dessa skolor.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Ann-Katrin Karlsson deltagit

På Skolinspektionens vägnar

Håkan Eilard
Enhetschef

Karin Günther
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).